INFORMATIENOTA VOOR DE RAAD

Nummer: 252

Portefeuillehouder: A.E.H. Baltus
Portefeuille: Integrale Gebiedsaanpak Lelystad Oost (IGLO)

Programma: 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
Taakveld:

Datum: 14 juli 2022

Onderwerp: Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid en IGLO

DE RAAD NEEMT KENNIS VAN:
De aansluiting en mogelijkheden van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV) voor de Integrale Gebiedsaanpak Lelystad Oost (IGLO).

INLEIDING
Op 4 juli juli is in de aanwezigheid van een flink aantal "Manifest" gebieden (nu focusgebieden) in Schiedam het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV) gelanceerd. Vanuit het kabinet waren Hugo de Jonge (VRO) en Dennis Wiersma (PO/VO) aanwezig. Dit programma sluit aan op de focus van de Integrale Gebiedsaanpak Lelystad Oost en biedt nu kansen voor de uitbouw van het programma.

KERNBOODSCHAP
Lobby
Met het Nationaal Programma Leefbaarheid is de lobby die we als burgemeesters de afgelopen twee jaar hebben gevoerd om vanuit het Rijk weer structureel en langjarig aandacht te besteden aan de meest kwetsbare gebieden van Nederland, geland in een door het kabinet gedragen programma. Lelystad Oost is één van de gebieden die in dit programma geprioriteerd worden vanuit het Rijk.

In de bijlage bij dit memo is een samenvatting te vinden van de belangrijkste punten van het NPLV zoals die te vinden zijn in het programmadocument dat vorige week naar de Tweede Kamer is gestuurd. Het is hier belangrijk op te merken dat Hugo de Jonge weliswaar coördinerend minister is, maar dat de bewindspersonen van SZW, OCW, VWS en J&V mede-eigenaar zijn van het programma en zich ook in zullen spannen om binnen hun departementen de focus te leggen op deze gebieden. De aanvragen die wij nu voorbereiden voor Preventie met Gezag van J&V en Rijke Schooldag van OCW zijn hiervan concrete resultaten, net zoals de toekenning van de aanvraag voor het Volkshuisvestingsfonds dat in de vorige periode was.

Aansluiting bij urgentieprogramma Lelystad Oost
De doelen en de actielijnen sluiten goed aan bij de focus van de Integrale Gebiedsaanpak Lelystad Oost:

Vooruitlopend op het Nationaal Programma Leefbaarheid en veiligheid heeft de bestuurlijke gebiedstafel Lelystad Oost haar energie al samengebracht in een Startplan. Deze richt zich op de volgende interventies:

- 1e buurthub in Atolwijk als invalsbasis voor bewoners en uitvalsbasis voor professionals
- Start buitenschools programma
- Regelvrij budget primair onderwijs voor snelle zorgoplossing
- Intensivering aanpak verzuim
- Meer eigenaarschap in de jeugdzorg
- Continuering buurtconciërges
- Pilot VHF Wold (in het kader van het Volkshuisvestingsfonds)
- Herstructureringsactiviteit (in het kader van Volkshuisvestingfonds)
- Hotspotaanpak Drontermeerstraat
- Voorbereiding aanpak Preventie met Gezag
- Verdiepingsslag wijkanalyses
- Verrijdbaar podium voor talentontwikkeling
- Street Art (in het kader van Lelystad Next Level)

Bij de interventies in het kader van het Volkshuisvestingsfonds wordt ook gekeken naar de verduurzaming van woningen. Hiermee wordt voldaan aan de toezegging van het college in het kader van de Energietransitie.

Bovenstaande interventies worden bekostigd vanuit de eerder door de raad beschikbaar gestelde middelen voor IGLO (300.000 euro structureel vanuit het investeringsfonds, 435.000 resp. 335.000 euro uit de Decembercirculaire 2021), de subsidie Volkshuisvestingsfonds en het Uitvoeringsprogramma Lelystad Next Level. Daarnaast heeft de raad in het onlangs vastgestelde Raadsakkoord 400.000 euro structureel gereserveerd voor cofinanciering voor de aanvraag Preventie met Gezag.

Voorstellen voor nieuwe interventies of intensiveringen worden voorgelegd aan de Gebiedstafel en het college. De aangekondigde rijksregelingen zullen bovenstaande aanpakken versterken en meer in samenhang brengen.

Gebiedsgerichte samenwerking met het Rijk
Binnen vakdepartementen als SZW is er steeds meer enthousiasme voor de gebiedsgerichte samenwerking in de kwetsbare gebieden als Lelystad Oost. Achter de soms ambtelijke teksten in het

programma gaat een groeiend commitment schuil. Het is aan ons en onze partners aan de gebiedstafel Lelystad Oost om dit verder uit te bouwen.

VERVOLG

Na de zomer zullen we met het Rijk een traject starten om concrete afspraken te maken in dit kader.

Bijlagen

1: Samenvatting Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid

Bijlage 1: Samenvatting Nationaal Programma leefbaarheid en Veiligheid

1. Het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid

- Het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV) wordt op 4 juli 2022 gelanceerd om de leefbaarheid en veiligheid van de meest kwetsbare gebieden in Nederland in 15-20 jaar tijd op orde te brengen en het perspectief van de bewoners te verbeteren.
- Het programma komt voort uit de beweging vanuit vijftien burgemeesters die in juni 2020 naar buiten traden met het Manifest *Kom op voor de meest kwetsbare gebieden*, gevolgd in mei 2021 met de oproep *Dicht de Kloof!* , een oproep die samen met maatschappelijke partners werd gedaan.
- Met dit programma committeert het Rijk zich na lange tijd weer serieus aan een langdurige, integrale en vernieuwende aanpak in de meest kwetsbare gebieden van Nederland.
- In het NPLV gaat het om twintig gebieden. Aan de oorspronkelijke 16 gebieden zijn toegevoegd: Vlaardingen West, Delft West, Dordrecht West en Roosendaal-stad. Bij elkaar 1,2 miljoen inwoners. De complete lijst is te vinden onder punt 6.
- De basisstructuur van het NLPV is hieronder weergegeven. De centrale doelstelling wordt vertaald in drie subdoelen en vervolgens in vier actielijnen, elk met een aantal acties. Daarvan gaat de eerste over de samenwerking, de overige drie sluiten inhoudelijk aan op de subdoelen.
- Naast het opstellen van het Nationaal Programma en een rol als katalysator, richt de rijksrol zich op een – daar waar mogelijk en relevant - financiële bijdrage in de kosten van de lokale aanpak, het aanscherpen van het juridisch instrumentarium, het opzetten van een kennisinfrastructuur, het meedenken en bijdragen aan het realiseren van doorbraken in complexe casuïstiek die zich in de stedelijke focusgebieden voordoet.

2. Doelen en actielijnen NPLV

De **centrale doelstelling** van het Nationaal Programma is om de leefbaarheid en veiligheid van de meest kwetsbare gebieden in Nederland in 15-20 jaar tijd op orde te brengen en het perspectief van de bewoners te verbeteren. Dit vraagt om een langjarige, integrale en doelgerichte inzet van het Kabinet, waarbij, als dat nodig is, een onorthodoxe aanpak van de vraagstukken die zich in de gebieden aandienen niet uit de weg wordt gegaan.

Drie subdoelen:

1. **Het verbeteren van de fysieke leefomgeving**
   Het doel is het realiseren van meer kwalitatief goede woningen in een gemengde wijk waar het veilig en leefbaar wonen is.
2. **Het bieden van een beter perspectief**
   De inzet is erop gericht dat meer kinderen en jongeren in staat worden gesteld hun talenten te ontwikkelen; meer mensen worden begeleid naar werk, het aantal problematische schulden wordt teruggedrongen en dat meer mensen naar elkaar omzien. Verbeteringen op de terreinen wonen, werken en leren dragen ook bij aan een afname van de zorgvragen in deze gebieden.
3. **Het vergroten van de veiligheid**
   Het doel is dat minder jongeren afglijden in de criminaliteit en dat gebieden weerbaarder worden tegen georganiseerde en ondermijnende criminaliteit. Voorkomen moet worden dat kinderen, jongeren en jongvolwassenen in een kwetsbare positie de (georganiseerde en ondermijnende) criminaliteit in gaan, daar steeds verder in verstrikt raken en zich doorontwikkelen tot geharde criminelen.

Dit wordt gerealiseerd via **vier Actielijnen**, elk weer vertaald in acties:
Actielijn 1 | We zorgen voor een integrale aanpak met duidelijke regie en een adequaat juridisch instrumentarium
Actielijn 2 | We verbeteren slechte woningen en zorgen voor meer gemengde wijken
Actielijn 3 | We zorgen ervoor dat meer bewoners kunnen meedoen in de samenleving
Actielijn 4 | We investeren in de preventie van jeugdcriminaliteit en vergroten de weerbaarheid van jongeren

3. Sturing en monitoring

- De kern van het programma is een partnerschap van Rijk en 19 gemeenten met hun maatschappelijke partners.

- Binnen het Kabinet neemt de minister voor VRO de coördinatie van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid op zich.
- De ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, van Justitie en Veiligheid, en voor Primair en Voortgezet Onderwijs, voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen, voor Rechtsbescherming en de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport zijn mede-eigenaar van het programma.
- De uitvoering op lokaal niveau vindt plaats in publiek-private allianties. Het Rijk stelt zich hierbij op als partner.
- Voor de uitvoering van de plannen worden in de 20 stedelijke focusgebieden periodiek ‘alliantie overleggen’ georganiseerd. De burgemeester is de voorzitter van dit overleg. Van rijkswege nemen rijksvertegenwoordigers van de departementen deel aan het alliantie overleg.
- Voor de ondersteuning van de alliantie nemen gemeenten het initiatief tot het inrichten van een onafhankelijke programmaorganisatie; een slagvaardig en wendbaar team dat disciplineert in behoud van focus, ‘over de domeinen’ heen werkt en de juiste dwarsverbanden legt binnen en tussen deelnemende organisaties. Hierbij is het van belang dat de gemeentelijke organisatie goed is aangesloten.
- Eénmaal per jaar zal een bestuurlijk overleg plaatsvinden tussen de burgemeesters van gemeenten met een stedelijk focusgebied en het Kabinet / minister voor VRO over het functioneren van de samenwerking, de voortgang en eventuele vastlopers. Ook andere betrokken bewindspersonen zullen hiervoor worden uitgenodigd.
- Tweemaal per jaar vindt over de voortgang van het programma een overleg plaats met een vertegenwoordiging van de stedelijke focusgebieden, het Rijk, de VNG en koepelorganisaties.
- Een interdepartementale werkgroep gaat aan de slag met de implementatie van een integrale, gebiedsgerichte inzet. Hierbij zal ook worden afgestemd hoe de aanvragen voor (financiële) ondersteuning voor gemeenten op de verschillende terreinen kunnen worden gestroomlijnd en onnodige administratieve lasten worden voorkomen.
- We verbeteren en verbreden de kennisinfrastructuur zodat lessen en goede voorbeelden ook in andere gebieden gebruikt kunnen worden.

4. Financiën

Met betrekking tot de financiën is in het NPLV een overzicht van de middelen op basis van de budgettaire bijlage Coalitieakkoord van 15 december 2021 opgenomen en van enkele middelen die bij Prinsjesdag 2021 beschikbaar zijn gekomen. De in de tabel opgenomen middelen zijn relevant voor de stedelijke focusgebieden, echter zullen ook buiten de focusgebieden en generiek worden ingezet. Deze benadering vertaalt zich bijvoorbeeld in de aanvragen voor onderwerpen waarvoor de gebieden specifiek benaderd en uitgenodigd zijn, zoals het programma Preventie met Gezag en Rijke school en Omgeving. Vanuit SZW is 20 miljoen opgenomen in de tabel uit de *Envelop arbeidsmarkt, armoede en schulden*, specifiek voor de gebieden.

Voor de inzet van generieke rijksmiddelen neemt het Rijk de inspanningsverplichting op zich om samen met het lokaal bestuur en de gebieden na te gaan of prioriteren naar of richten op de stedelijke focusgebieden aan de orde is.

Het Rijk prioriteert naar een select aantal focusgebieden en de gemeente spant zich in, dat deze prioritering – daar waar relevant– ook binnen de gemeente zelf plaatsvindt.

Vanuit het Volkshuisvestingsfonds wordt in de periode 2023-2025 per focusgebied jaarlijks €500.000 aan gemeenten beschikbaar gesteld voor de inrichting van de programmaorganisatie.

5. Vervolg

Gemeenten stellen in overleg met lokale partners een integraal uitvoeringsprogramma op voor het stedelijk focusgebied.

Om invulling te geven aan het partnerschap Rijk – gemeente worden prestatieafspraken gemaakt, waarbij de inzet van Rijk en de gemeenten wordt vastgelegd. Over en weer ontstaat

op deze wijze commitment over het realiseren van de drie centrale doelstellingen. Het streven is om het maken van deze afspraken in het najaar van 2022 afgerond te hebben.

6. De NPLV gebieden

Gemeente	Gebied/wijk
Amsterdam	Amsterdam Zuidoost
Amsterdam	Amsterdam Nieuw-West
Arnhem	Arnhem Oost
Breda	Breda Noord
Dordrecht	Dordrecht West
Den Haag	Den Haag Zuidwest
Eindhoven	Eindhoven Woensel-Zuid
Groningen	Groningen Noord
Heerlen	Heerlen Noord
Leeuwarden	Leeuwarden Oost
Lelystad	Lelystad Oost
Nieuwegein	Nieuwegein Centrale-As
Roosendaal	Roosendaal-stad
Rotterdam	Rotterdam Zuid
Schiedam	Schiedam Nieuwland- Oost
Tilburg	Tilburg Noordwest
Utrecht	Utrecht Overvecht
Vlaardingen	Vlaardingen West
Zaanstad	Zaandam Oost